

NÉPSZAVA

AZ ELŐFIZETÉS ÁRA:

egy évre..... 24.— kor. | negyed évre..... 6.— kor.
fél évre..... 12.— kor. | egy hónapra..... 2.— kor.
A „SZOCIALIZMUS”-sal együtt havonta 40 fillérrel több.
EGYES SZÁM ÁRA 8 FILLÉR.

A MAGYARORSZÁGI SZOCIÁLDEMOKRATA PÁRT KÖZPONTI KÖZLÖNYE.

Megjelenik hétfő kivételével minden nap.

SZERKESZTŐSÉG: VIII., CONTI-UTCA 4.
(Telefon: József 3-29 és József 3-30.)

KIADÓHIVATAL: VIII., CONTI-UTCA 4. SZ.
(Telefon: József 3-31 és József 3-32.)

A főváros élelmezése.

A főváros törvényhatósági bizottsága csütörtökön rendkívüli közgyűlést tart, amelyen a lakosság élelmezésének néhány nagyon fontos kérdését fogják tárgyalni.

Ha egyáltalán szükséges volna, hogy ki-
vülről igazoltassék az az álláspont, amelyet a közéletelés kérdéseiben mi kezdetül fogva elfoglaltunk, a csütörtöki közgyűlésre kerülő tanácsi előterjesztések fényesen igazolják a mi álláspontunkat, meg az abból folyó agitációnkat és bírálatunkat.

Mi kezdetül fogva, a háboru első napjaitól fogva sürgettük a méltányos maximális árak megállapítását, arekquirálást, a központi szervezet útján való árusítást, illetően szétosztást. Ha az illető tényezők figyelembe vették volna ezeket a követeléseinket vagy ha a mi kezünkben lett volna az intézkedés joga, akkor Budapest lakosságára nem szakadt volna rá az a rémitó élelmiszeruzsora, amely valósággal türethetlenné vált; akkor nem lett volna kenyérhiány, akkor az embereknek nem kellett volna drága pénzért kukoricavályogot enniök, akkor a bab és a krumpli nem lett volna olyan drága, mint máskor az ananász, akkor a gabona árát fölfelé való törtetésében le lehetett volna fűlni, még mielőtt elérte a 30 koronát.

Sajnos, a magyar — és különösen a speciális budapesti — választójog mellett a munkásságnak nincs semmi befolyása az ügyek intézésére, a hatalmon levők nem kénytelenek figyelembe venni a munkásság kívánságait. Így lettünk áldozataivá a rémitó uzsorának; így történt az, hogy a gabonát és húst exportáló Magyarországon sokkal drágábbak lettek az élelmiszerek, mint a mi importunkra rászoruló Németországban.

A mi agitációnk és a kemény bírálatunk azonban még sem veszett egészen kárba, mert a szoroson vett munkásosztályon kívül megmozgatta a kispolgárságot és a kispolgári hivatalnokok és alkalmazottak nagy részét is. Most már tehát a jóllakottak kénytelenek foglalkozni a nyomorgók dolgával. A csütörtöki közgyűlés elé a főváros tanácsa fontos javaslatokat terjeszt. Az egyik javaslat azt kívánja, hogy a főváros fölterjesztésben kérje a kormánytól a maximális gabonárák revízió alá vételét és megfelelő leszállítását, egyúttal pedig a maximális lisztárak megállapítását is. A másik javaslat a lakosság fejenként való lisztszükségletét havi 12 kilogrammban kívánja megállapítani, ennek megfelelően a főváros egy évi gabonaszükségletét 1,800.000 métermázsára teszi és fölhatalmazást kér ennek a mennyiségnek idejében való beszerzésére, úgy hogy elég jól el lehessen látni a lakosságot, mindenféle kukoricakeverék mellőzésével.

Ellentétbe jutnánk önmagunkkal, ha ezeknek a javaslatoknak a helyességét nem ismernők el. Legföljebb azt kifogásoljuk, hogy a főváros nem tesz szakszerű számítások alapján javaslatot a maximális gabonárákra vonatkozóan. Mert hiszen be lehet bizonyítani, hogy a mezőgazdák még akkor is bőséges haszonhoz jutnak, ha a kormány által legutóbb megállapított maximális árakat 25 százalékkal lejjebb szállítanák. De az elvi alap, amelyen a tanács javaslatai fölépülnek, helyes. Azt is helyeseljük, hogy egyidejűleg a többi városok is hasonló irányban fognak lépéseket tenni. Ezt az akciót a városok kongresszusának állandó választmánya határozta el, amely szervezetnek az élén szintén Budapest polgármestere áll. Tehát ma már tudják Budapest főváros és a többi városok kormányzói, hogy a városok lakosságának kenyérral való ellátása tekintetében mi a kötelességük. Az a nagy baj, hogy nem tudták mindjárt a háboru elején. Hosszu hónapokat engedtek tétlenül elmúlni. Sem külön-külön, sem együttesen nem tudtak, vagy nem mertek, vagy nem akartak komoly akciót indítani. Mi elszigetelten állottunk a nagy zűrzavarban azokkal a követelésekkel, amelyek a budapesti tanács mostani javaslataiban a megvalósulás útjára érkeztek. Az, amit a főváros urai most javasolnak és alkalmasint határozattá is fognak emelni, nemcsak a mi agitációnknak igazolása, hanem egyúttal elítélése is annak a káros passzivitásnak, amelyet ők a háboru kitörése után hosszú ideig követtek. Most, amikor ők megállapítják, hogy így kell a dolgokat csinálni, ezzel egyszersmind elismerik, hogy a multban hiba volt nem így csinálni.

Az elkövetett mulasztások következményei alig hozhatók helyre. Könnyebb lett volna az uzsorát idejében megfékezni, mint most, amikor már óriásira nőtt az étvágya, legyűrni. Mindamelllett, természetesen, az elkésve megindult akciót is örömmel köszöntjük. De azt kívánjuk, hogy ez az akció nagyon komoly és nagyon erélyes legyen. *Meg kell értetni a kormánnyal, hogy a városok lakosságának támogatására a jövőben egyáltalában nem számíthat, ha nem iparkodik a városok jogos kívánságait teljesíteni.* Reméljük, hogy a főváros csütörtöki közgyűlése erre meg fogja találni az alkalmas módot.

Ha a főváros és a többi városok akciójának sikerül a lakosság számára tisztességes minőségű kenyeret biztosítani a mostaninál jóval méltányosabb áron, a lakosság ezt bizonyára érdemül fogja betudni. De a kenyérgkérdés elintézésével — noha ez talán a legfontosabb dolog — a közéletelés még távolról sem lesz rendben. Okvetle-

nül gondoskodni kell arról, hogy a többi népéletelési cikkek is jó minőségben, kellő mennyiségben és méltányos áron álljanak rendelkezésre. Annak nem szabad megtörténnie többé, hogy a mi országunkból tömegesen viszik ki a legszükségesebb élelmiszereket, úgy hogy azután azoknak az árát az uzsorások 2—300 százalékkal fölhajthatják.

A fővárosnak kellő időben nagymennyiségű babot, borsót és esetleg lencsét kell beszereznie, lehetőleg a normális időben megszokott áron; ezt annál inkább megteheti, mert ezek a cikkek nem romlandók, tehát eltartásuk elég könnyű és kockázat nélkül való.

Hasonlóképpen biztosítani kell a burgonyaszükségletet is, de nem úgy, mint az idén; ne vegyenek hitvány minőségű krumplit és amit vesznek, azt a mesterséges árfölhajtások idején önköltségi áron bocsássák a fogyasztók rendelkezésére. Akkor nem fog az bekövetkezni, hogy a nagy szükség idején a szegény nép még krumplit sem kaphat júniusban pedig szemeteskocsik hordják el a főváros megromlott krumpliját.

A tojás dolgában is sürgősen és erélyesen kell követelni a kivitel megszüntetését, mert az lehetetlen állapot, hogy Magyarország — mint a Népszava június 27-iki számában kimutatta — havonként 90 vagon, vagyis körülbelül 10 millió darab tojást visz ki Németországba, itthon pedig olyan drága a tojás, hogy a kisebb jövedelmű ember még a valamivel erőteljesebb táplálékra szoruló betegének sem adhat tojást.

A csütörtöki közgyűlésen — hir szerint — szóba fog jönni a tejjelátás kérdése is. Ezen a téren terhelik a legnagyobb mulasztások a főváros kormányzatát, amely a tejjuzsorával szemben egyáltalában nem tudta megvédeni a közönséget és még annyit sem tett meg, hogy a luxustejfogyasztás megszüntetésével a kisgyermek tejszükségletét biztosította volna. Ezen a téren olyan nagy a mulasztás, hogy csak igazán nagyszabású, erélyes, gyors akcióval lehet némiképpen enyhíteni.

A hússal való ellátás szervezéséről nem is nagyon merünk szólni. A munkásosztály — de az alsóbb polgári osztály is — már-már hozzászózott ahhoz a gondolathoz, hogy a hus fényüzési cikk, amely csak igen nagy uraknak való és amelyről 8000 koronánál kevesebb jövedelmű embernek még vasárnap sem szabad álmodnia. Nagyon szomorú, hogy ez így van. Ez ellen is lehetne tenni, de a fővárosi kormányzat a közéletelés dolgában igazán nem kényeztetett el bennünket annyira, hogy még a hússal való ellátás terén is

merjünk tőle komoly, sikeres akciót várni. Egyelőre beérnek jó kenyérrel, olcsó babbal és krumplival, hamisítatlan és elegendő mennyiségű tejjel, meg tűrhető áron kapható tojással. Lesznek, akik ezt is túlzott és szerénytelen kívánságnak fogják minősíteni, de hát oly jól esik álmodozni és gyönyörű légvárakat építeni...

A német pártvezetőség nyilatkozata.

A német pártvezetőség kiáltványa, amelyről a *Népszava* vasárnapi számában hírt adtunk, az összes német pártlapokban megjelent. Megrendszabályozás azonban csak a *Vorwärts*-nek jutott eddig osztályrészül. A betiltás minden valószínűség szerint nem a kiáltvány szövege miatt következett be, hanem azért, mert régebbi betiltások következtében a *Vorwärts* előzetes cenzurának van alávetve s ezt a kiáltványt a cenzura megkerülésével jelentette meg.

A kiáltvány legelőbb is jellemzi azt az óriási munkát, amelyet a szociáldemokrácia a béke érdekében kifejtett: „A szociáldemokrácia minden erejével iparkodott előmozdítani a népek közös kulturumunkáját s az emberiségnek ezzel összefüggő főbenjáró érdekeit. Tizezernyi népgyűlés, sok millió röpirat, a nemzetközi szocialista kongresszusok s a legközelebbi mult berni és baseli német-francia összejövetelei erről fényes tanubizonyosságot tesznek.” A kiáltvány azután Haase, Ebert és Scheidemann elvtársak birodalmi gyűlési beszédei nyomán bizonyítani igyekeznek, hogy a pártvezetőség a béke ügyét sohasem tévesztette szem elől s ennek bizonyossága gyanánt hivatkozik a németországi, az ausztriai és magyarországi szociáldemokrata pártvezetőségek bécsi értekezletére. A németeknek a kiáltvány szerint való békehajlandóságával szemben rámutat arra, hogy a franciák és angolok tudni sem akarnak a békéről. Erre nézve a következőket írja a kiáltvány: „Ezzel szemben örömmel állapítjuk meg, hogy Angolországban is, Franciaországban is vannak olyan szocialista csoportok, amelyek csak úgy, mint az egész német szociáldemokrata párt és vezetősége, mindazt, ami módjukban van, megteszik a béke érdekében. De megállapítva ezt, nem szabad elhallgatnunk ama elszomorító tény, hogy Angolországban és Franciaországban a nemzetközi szocialista irodához csatlakozott pártjai, a pártok szervezetei és vezetőségei országuk kormányával egyetemben mindaddig folytatni akarják a háborút, amíg Németország teljesen le nincs verve.

Lelkiismeretlenül félrevezetik a német elvtársakat azok, akik névtelen röpiveken és füzetekben a nemzetközi helyzetről és a pártélet eseményeiről eltorzított vagy teljesen valótlan képet rajzolnak és ezek alapján azzal vádolják a pártvezetőséget, hogy a német munkássztyályban élő békevágyat nem hangoztatja elég erővel.

Akik meg akarják óvni a német munkásmozgalom egységét, amelyre a mostani komoly napokban s a háboru után is oly nagy szükség van: annak határozottan el kell ítélnie ezt a pártot megbontó fondorkodást.

A birodalmi gyűlési frakció és a német szociáldemokrata párt vezetősége mindenkör egységesen küzdött a hódító annexiók politika ellen. Ujból a legélesebben tiltakozunk minden olyan törekvés hangoztatása ellen, amelynek célja idegen országok egyes részeinek anektálása és más népek erőszakos letiprása. Ilyen hangok hallatszottak a nagy gazdasági egyesületek köréből, nemkülönben a vezető polgári politikuskok soraiból is. Ilyen törekvések hangoztatása csak kitolja az egész nép oly forrón kívánta békét. A nép nem akar annexiót! A nép békét akar!

Ha nem akarjuk, hogy a naponta új meg új áldozatokat követelő háboru a végtelenségig elhuzadjék, a népek teljes kimerüléséig eltartson: akkor a hadviselő felek egyi-

kének békére kell nyújtania kezét. Németországnak, amelyet tulerő támadott meg s amely ennek ellenére valamennyi ellenségét eddig leverte, a kiéheztetés tervét megbuktatta s bebizonyította, hogy a háboruban győzhetetlen: ennek a Németországnak kellene a béke felé vezető uton az első lépést megtenni.

Az emberiség és a kultura nevében, a népünk vitéségéből kialakult kedvező harcéri helyzet alapján fölszólítjuk a kormányt, hogy fejezze ki arra való hajlandóságát, hogy tárgyalni akar a békéről, amely véget vetne a véres mérkőzésnek.

Elvárjuk a többi hadviselő államban élő elvtársainktól, hogy hasonló szellemű föl-

lépésre próbálják rábirni államuk kormányát.

A német pártvezetőség már május 7-én egyhangu határozattal hozzájárult ily szellemű kiáltvány közzétételéhez. Május 15-én értekezletre hívták a pártlapok szerkesztőit és május végén a birodalmi gyűlési frakciót s mindkét testületet értesítették arról, hogy ily kiáltvány van készülőfélben. Az olaszországi események következtében azonban elhalasztották ugyan csak egyhangu szavazattal a kiáltvány közzétételét. Most azonban a galíciai nagy katonai sikerek után alkalmasnak tartotta a pártvezetőség a pillanatot ennek a kiáltványnak közzétételére.

A Bugtól a Visztuláig.

A Gnila-Lipa mellett és a Bug mentén verik az oroszokat. — A szövetségesek Frampol és Zaklikov, valamint Zamosce vidékeire értek. — A Visztula és a Bug között visszavonulnak az oroszok. — A Visztula balpartján is hátrálnak.

A Gnila-Lipa-folyónál, valamint a Bug mentén, Kamionka-Strumilova alatt, az oroszok védekezni próbálnak, de a szövetséges seregek támadó előrenyomulását nem tudják föltartóztatni. Észak felé a szövetségesek előrenyomulása szinte rohamosan halad előre. A mult esztendei harcokban ismertté vált nevek kerülnek itt újra a hadvezetőségek jelentésébe. Lublin irányába fut az ellenség és a szövetségesek erőteljesen üldözik őket a Bug és a Visztula közötti terület egész szélességében. A szövetségesek itten elérték a Belztől Komarovig és Zamosceig terjedő vidéket, Lembergől százötven kilométernyi távolságra és kilencven kilométerre Lublintól. Ezenkívül megszállták a Frampol és Zaklikov melletti magaslatok szegélyét.

Az oroszok azonban a Visztula balpartján is hátrálnak és kiüritik a Zavichost—Ozarov—Sienna-vonalon levő erős állásikat. A szövetségesek pedig megszállták Zavichostot. A szövetségesek egy előrenyomulásukban délkeletről Zamoscenél kilencven kilométerre, délről Frampolnál hatvan kilométerre és délnyugatról Siennától nyolevan kilométerre közelítették meg Lublint. Sienna egyébként Ivangorodtól is csak ötvenöt kilométer távolság egyenes vonalban.

A szövetséges hadseregek két hónap alatt a Dunajectől a Bugig és a Gnila-Lipáig több mint kétszázötven kilométernyi területről sodorták el az oroszokat. A szövetségesek még mindig a régi, erőteljes lendülettel folytatják támadásaikat, az oroszokat pedig a két hónap óta tartó vereségek szakadatlan sorozata törté meg. És így nem is sejtethjük, micsoda meglepetéseket tartogat számukra a legközelebbi jövő az oroszországi harcúterén.

Az oroszok visszavonulása.

(Hivatalos jelentés. — Kiadták június 30-án.)

Keleti Galiciában a Gnila-Lipánál, valamint Kamionka-Strumilova alatt a Bug mentén, ránk nézve eredményes harcok vannak folyamatban. A Bug és a Visztula között az ellenség tovább hátrál. A visszavonulást fedező háttvédeit tegnap mindenütt megtámadtuk és visszavetettük. Csapatunk átvonultak a Tanev-lapályon és elfoglalták a Frampol

és Zaklikov melletti magaslati szegélyt. Az oroszok a Visztulától keletre elért sikerei által kényszerítve, a folyótól nyugatra is egyik állásukat a másik után üritik ki. Így ma éjjel óta a Zavichost—Ozarov—Sienna-i erős harcúterületéből ismét a Visztula felé hátrálnak. Zavichostot csapataink megszállták.

Höfer altábornagy,

a vezérkar főnökének helyettese.

(Frampol város Oroszlengyelországban, a Tanevtől északra 26 kilométerre, a galíciai határtól pedig 40 kilométerre. Zaklikov a Sanna folyó déli partján, 42 kilométer Frampoltól északnyugatra. Ez a két város Lublin kormányzóságban van. Zavichost 10 kilométer északra a San torkolatától, Ozarov Zavichosttól 16 kilométer északnyugatra, Sienna Ozarovtól 27 kilométer északnyugatra Oroszlengyelországban, Radom kormányzóságban.)

Lublin felé.

(Berlin, június 30.) A nagyfőhadiszállás közli:

Keleti hadiszintér:

Említésre méltó esemény nem történt.

Délkeleti hadiszintér:

Támadásunk a Gnila-Lipa mellett előrehalad. Lembergől keletre és északkeletre a helyzet változatlan.

A Bug és a Visztula között német és osztrák-magyar csapatok elérték Belz, Komarov és Zamosce vidékét és a Tanev-szakasz erdős lapályainak északi szélét.

A Visztula balpartján Zavichost és Ozarov környékén is hátrálni kezd az ellenség. Egy ellenséges röplőgépet arcúterületünk mögött leszállásra kényszerítettünk, a bennülőket elfogtuk.

A legfelsőbb hadvezetőség.

(Belz 32 kilométer Ravaruskától északkeletre, Komarov 45 kilométer Ravaruskától északnyugatra. Zamosce innét 20 kilométer északnyugatra, a Lemberg—Lublin-i ut mentén, 110 kilométerre Lembergől és 90 kilométerre Lublintól.)

Az oroszok új védelmi vonala.

(London, június 30.) Az „Ewening News” szerint az oroszok új védelmi vonala a Bug-folyó és Brody városa között van. Az oroszoknak ezen a védelmi vonalon csak egy nagyobb vasuti vonal áll rendelkezésükre, mert Lemberggel a kamionkai vasutat is elvesztették.